

DİL GELİŞİMİ

İÇİN 10 STRATEJİ

SEVGİLİ AİLELER,

.Güçlü iletişim ve dil becerileri geliştiren çocuklar okula başladıklarında öğrenmeye daha hazır durumda olurlar. Okuma-yazma öğrenimi ve daha üst düzey okul becerilerinde daha az zorluk yaşarlar. Yaşamın ilk yıllarında çocukların beyinleri hızlı bir değişim süreci içindedir. Bu değişimin niteliğini de ebeveyn ve öğretmen gibi yetişkinlerin çocuklarla olan etkileşimi belirler. Gelin çocukların dil gelişimini destekleyen araştırmalara ve bunların nasıl uygulanabileceği ile ilgili pratik önerilere bakalım:

1.ÇOCUĞUNUZLA KONUŞUN

- o Rutinlerle ilgili sürekli konuşun ("Şimdi ellerimizi yıkıyoruz", "Büyük baloncuklar yapıyoruz")
- o Çocukların yaptıkları hareketler, nesne ve olaylarla ilgili konuşun ("Ali kırmızı pastel boyasıyla çiziyor")
- o Çocuğun sözel olmayan iletişimlerine yanıt verin ("Bloklarına uzandığını görüyorum. Onlarla oynamak ister misin?")
- o Çocuğunuzun sözcüklerini genişletin ("Peynir" dediğini duydum. "Peynir yemek ister misin?")

2.YORUM YAPIN

- o Çocuklara ne gördüğünüz ya da yaptığınızla ilgili detaylı açıklamalarda bulunun.
- o El yıkama, yemek yeme, bez değişimi gibi günlük rutinler hakkında yorum yapın.
- o Nesneler ve olaylarla ilgili yorum yaparak model olun.
- o Bir nesnenin farklı şekillerde nasıl kullanılabileceğini gösterirken konuşun.

3. FARKLI SÖZCÜK VE GRAMER YAPILARINI KARIŞTIRIN

- o Oyun ve yemek zamanlarında nadir ve az rastlanan sözcükleri kullanın (örn. bugün iştahım çok açık. Çok yemek yiyorum!)
- o Aşına olunmayan sözcükleri farklı durum ve bağlamlarda tekrarlı olarak kullanın.
- o Çocuklara aşına olunmayan sözcükler için sözel açıklamalar yapın.
- o Çoklu cümleciklerden oluşan cümlelerle konuşun (örn. Kutudaki mavi topu masanın altına koyabilir misin?).
- o Eğer mümkünse çocukların evlerinde kullandıkları başka bir ana dil varsa onları da günlük rutine katın

4.NESNELERİ ETİKETLEYİN

o Çocukların çok sayıda renk, şekil ve boyut öğrenmesi için tanımlama yapın (örn. "Mavi araba sarı arabadan daha büyük ve hızlı")

o İsmi söyleyken nesneyi gösterin ya da ona bakın.

o Aşina olunan ya da yeni nesne ve aktivitelerin isimlerini söyleyin.

6.ETKİLEŞİMLİ OKUMA YAPIN

o Kitaptaki nesne ve hareketlere dikkat çekin.

o Okurken hareketli ve eğlenceli bir ses kullanın. Uygunsa kitaptaki karakterlerin farklı ses ve yüz ifadelerini taklit edin.

o Aile hayatı, yüzler, yemek ve oyuncaklar gibi aşina olunan sözcükler hakkında konuşun.

o Açık uçlu sorular sorun ("Kim", "Ne", "Ne zaman", "Nerede", "Niçin" ve "Nasıl" soruları).

Çocuğunuz henüz konuşmuyorsa soruyu sorduktan sonra biraz bekleyin ve sonra yanıtı verin.

o Yeni sözcükleri söyleyin ve çocuğunuzun tekrarlamasını isteyin.

o Yeni sözcükleri tanımlayın ve eş anlamlılarını söyleyin.

o Çocukların yanıtlarını genişletin ve farklı şekilde tekrar ifade edin.

o Kitap ile çocuğun hayatı arasında bağlantılar kurun (örn. Senin de buradaki gibi siyah bir kedin var. Senin kedin neler yapmaktan hoşlanır?)

o Hikayenin sonunda kitabı özetleyin ve yeni sözcük ve fikirleri tekrarlayın.

5.ÇOCUĞUN İLGİSİNİ DİKKATE ALIN

o Çocuğun neye odaklandığına dikkat edin ve Ne?... Neden?... ve Nasıl?... gibi sorular sorun. Yanıt için bekleyin. Henüz konuşmayan çocuklara yanıtı verin.

o Çocuğun ilgilendiği nesne veya aktiviteyi tanımlayın ve onunla ilgili yorumda bulunun.

o Çocuğun ilgilendiği nesnelerle ilgili yeni sözcükler söyleyin ve anlamlarını açıklayın.

o Mümkünse nesnenin hangi farklı şekillerde kullanılabileceğini açıklayın (Örn. "Topu yuvarlıyorsun. Şimdi de topu zıplatmayı deneyelim").

7. AYNI KİTAPLARI DEFALARCA OKUYUN

o Zaman varsa çocuğa hikayeyi yeninden duymak isteyip istemediğini sorun. Yanıt "evet" ise yeninden okuyun.

o Kitabı her okuduğunuzda çocuğun dikkatini farklı sözcükler, detaylar, resimler ve olaylara çekin.

o Kitabı her okuduğunuzda açık uçlu sorular sorun ("Kim", "Ne", "Ne zaman", "Nerede", "Niçin" ve "Nasıl" soruları). Soruyu sorduktan sonra bekleyin ve uygun olduğunda yanıtı verin.

9.İŞARET EDİN

o Günlük ihtiyaçlar için basit işaret ve jestler kullanın.

o Sözcüğü söylerken jesti kullanın.

o Sözcük ve jesti bir arada sıkça tekrarlayın.

o Parmak oyunlarında basit işaret ve jestler kullanın.

o Yeni bir işaret yaparken çocukların ellerini şekillendirmeleri için fiziksel olarak yardım edin.

8. MATERYAL VE OYUNCAKLARDAN FAYDALANIN

o Çocuklarla oyuncak, hamur, resim kartı, kitap kukla gibi farklı oyun ve materyaller kullanın.

o Bir oyuncak ya da materyal kullanırken Kim?... Neden...?, Nasıl...? gibi sorular sorun. Yanıt için bekleyin ve konuşmayan çocuk için yanıtı verin.

o Oyuncak ve materyalleri detaylı olarak açıklayarak fonksiyon ve amacını söyleyin.

o Etkileşimde çocuğun dikkatini çekmek için oyuncakları kullanın. Örneğin çingırağı yüzünüze doğru sallayarak çocuğun dikkatini çekin. Çocuk yüzünüze bakınca çingırağı çekin ve konuşmaya başlayın.

o Sembolik oyunlar için oyuncak ve materyallerden faydalanın.

o Çocuklara her fırsatta yeni sözcükler sunun.

o Oyuncakların nasıl farklı şekillerde kullanılabileceğini anlatın.

10. MÜZİK YAPIN

o Jestleri kullanarak basit şarkılar söyleyin (örn. "Kırmızı balık", "Ali Baba'nın Çiftliği").

o Yeni şarkılar yapmak için bilinen şarkıların sözlerini değiştirin.

o Bilinen şarkılar söylerken çocukların tamamlaması için bekleyin ("Kırmızı balık gölde_____").

o Hikayeler anlatmak için şarkılar söyleyin. Kukla, fotoğraf ve resimler gibi materyallerden faydalanın.

o Şarkıda beden hareketleri olan kısımları çocukların canlandırmasını isteyin.

o Geçiş ve rutinlerde şarkılardan faydalanın (Diş fırçalama zamanında diş fırçalamakla ilgili bir şarkı söyleyin.)

o Çocuklar farklı bir ana dil biliyorsa o dilde şarkılar söyleyin.